

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 „
Pe un pătrar de an	12 $\frac{1}{2}$ „
Un număr	1 Leu.
Pentru străinătate pe un an	80 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei

Discursurile M. Sale Regelui

la sărbătorile centenarului lui Avram Iancu.

În preajma mormântului dela *Țebea*, unde I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului a oficiat parastasul solemn cu asistența a 30 preoți, M. Sa Regele a proslăvit pe „Craiu Munților” cu următoarele cuvinte:

„Cu înaltă însuflețire am venit împreună cu familia Mea, spre a ne închina împrejurul legendarului gorun al lui Horia la mormântul lui Avram Iancu, marele luptător pentru drepturile naționale.

Mi-a fost dat Mie, Intâiul Rege al României întregite, să viu aici să consfințesc încheierea unui lung și dureros proces istoric, în care era vorba de revindicarea celor mai elementare drepturi de viață națională și de unitatea sufletească a celui mai vechiu și mai numeros popor din țara aceasta, care, pe lângă o muncă cinstită, dăduse din sânul stăpânitorilor de pe vremuri atâția viteji, atâția generali vestiți și încă un mare rege.

Ai murit chinuit pe roată, tu, nefericitule Horia, cu ai tăi. Iar tu, viteazule între viteji, Avram Iancu, închis-ai ochii răcitori pe drumuri singur numai cu fluerul tău, cu sufletul întunecat și nemângăiat, pentru că-ți vedeai zădărnicită ținta luptelor tale! Și totuși jertfa voastră era sfântă, căci dreptatea s'a făcut, îndeplinindu-se înțeleapta vorbă a poporului: „Apa trece, pietrele rămân”.

Credința în suflete, răbdarea în muncă și cinstea în viață au adus această biruință a voastră, iubit popor al Munților Apuseni.

Păstrați cu sfințenie aceste frumoase virtuți.

Atâtea veacuri de împilare n'au putut șterge de pe fața voastră dărză îndărătnicia mândriei unui rod plin de putere, care își așteaptă acum o bună stare meritată.

Știu, câte greutateți ați îndurat și de aceea dragostea și grija Mea părintească pentru îmbunătățirea vieții voastre materiale și culturale este pe deplin asigurată.

Precum la Putna lui Ștefan cel Mare am făcut călduros apel către toți fiii țării, ca mână în mână să desăvârșim organizarea și întărirea statului în România întregită, tot așa în fața umbrelor acestor eroi naționali ai Munților Apuseni și ai întregului românism, mă îndreptez cu dragoste și stăruitor către toți, îndemnându-i să se gândească mereu la greaua răspundere ce apasă asupra generației noastre și la datoria imperioasă ce avem, de a fi cinstitori și credincioși marilor jertfe ce s'au făcut în luptele din trecut și zilele noastre pentru dobândirea drepturilor naționale.

În acest fel vom pași cu toții într'o sfântă unire la marea muncă pentru îndeplinirea destinelor țării, după dorințele întregii suflări românești.

Așa să ne ajute Dumnezeu!”

La Câmpeni s'a ținut ședința festivă a „Astrei” pentru comemorarea lui Avram Iancu. La această ședință M. Sa a rostit următorul discurs:

„Din toată inima vă mulțumesc pentru călduroasele cuvinte, cu cari ne întâmpinați în mijlocul „Asociațiunii transilvănene pentru literatură și cultura poporului român” și la rândul Meu, salut cu deosebită dragoste pe toți membrii Asociațiunii, mulțumindu-le încă odată pentru alegerea Mea ca președinte de onoare.

Într'un chip fericit a-ți orânduit aici, în Câmpieni, adunarea din anul acesta odată cu centenarul nașterii lui Avram Iancu, marele luptător din anii 1848 și 1849 pentru drepturile noastre naționale.

Cinstirea bărbatilor însemnați, cari și-au dat întreaga viață pentru binele obștesc, este o sfântă datorie, căci altfel am arăta, că n'ar merita să se jertfească pentru noi.

Cunosc frumoasa menire a Asociațiunii și felurile greutateți ce a întâmpinat în desrobirea ei.

Prin vitregia de veacuri a fostelor stăpâniri, poporul român a rămas prin cultură în urma tuturor națiunilor conlocuitoare și numai cu mari jertfe din partea lui și cu devotamentul și răbdarea de apostoli a preoțimei și a cărturarilor s'a putut înjgheba în jurul bisericii câte un mic focar de lumină și mângâiere sufletească.

În cursul celor peste 60 ani de existență a Asociațiunii, cu toate piedicile ce a găsit în cale, a îndeplinit un rol cultural.

Frumosul muzeu din Sibiu, importanța publicațiunii și conferințelor, dar mai ales bogata sa bibliotecă populară au contribuit mult la răspândirea culturii până în păturile cele mai adânci ale poporului.

Astăzi însă, când vă stă înaintea un câmp liber pentru desfășurarea întregii d-voastră activități, înzecite și însutite silințe suntem datori să desfășurăm, ca să aducem și cultura poporului român la înălțimea, la care darurile sale sufletești îi dac tot dreptul să stea.

Alături de Liga culturală, căreia după realizarea idealului național, pentru care a dus lupte așa de memorabile, marele nostru învățat și istoric, care a condus-o cu atâta râvnă, a dat îndrumări noi, menite să ducă la înfrățirea sufletelor prin cultură; alături de fundațiunea culturală înființată de iubitul nostru fiu, puteți pași mână în mână la desțelenirea ogorului nostru cultural și la ridicarea națiunii prin cultură.

Odată cu răspândirea culturii în popor, Asociațiunea își va urma opera de înfrățire în toate ținuturile României întregite prin acele încântătoare manifestări ale neîntrecutei noastre arte populare.

Conducte etnografice cu feluritele industrii casnice și porturi naționale, cu minunate coruri și danțuri populare, precum au fost acelea din primăvara trecută din București, răscolesc în inimile noastre cele mai adânci sentimente de frăție și de iubire de țară.

Ca un semn al dragostei Mele pentru Asociațiunea transilvăneană și în amintirea acestor sărbări înălțătoare, în cursul cărora am fost înconjurați cu atâta sinceră iubire și cald entuziasm, dăruiesc suma de una sută mii lei, din care Asociațiunea să înființeze un fond pe numele Nostru, iar venitul să se întrebuițeze pentru ajutorarea tinerimei la învățarea meseriilor și a industriei casnice.

Din tot sufletul vă urez spor bun la muncă“.

Idealismul neamului nostru a biruit.

Cuvântare rostită în biserica catedrală din Caransebeș, de către preotul-secretar cons. Romul G. Ancușă.

„Intreit sfântă cântare aducem“
(Heruvicul Dumnicilor de rând).

„Intreit sfântă cântare aducem“ astăzi Domnului, căci întreit sfântă este și sărbătoarea de astăzi pentru noi Români ortodocși din cuprinsul României mari.

Astăzi sărbăm: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, a opta aniversare a zile de 15. August 1916 — ziua întrării României în războiul mondial —, și comemorăm 100 de ani dela nașterea feciorului bălăiu cu ochii albaștri, care a fost Avram Iancu, „Craiul Munților“.

Sărbăm astăzi Adorm. Născ. de Dzeu, care a născut pe perzătorul răutății și deslegătorul osândei neamului omenesc. Căci precum prin neascultarea Evei a intrat păcatul în lume și s'a transplantat în oameni din neam în neam, așa prin sfințenia și ascultarea Mariei s'a născut Is. Chrs., carele a împlinit împăcarea omului cu Dumnezeu.

Măi sărbăm astăzi și ziua de 15 August 1916, care ca un fulger luminos va străluci pururea în istoria noastră națională, căci în această zi s'a descărcat mărimea sufletului românesc în toată splendoarea sa, deslegându-ne din osânda robiei de veacuri.

Ziua de 15. Aug. 1916. concentrează în sine și concretizează toată nobleța sufletului românesc, tot spiritul de jertfă, credința adâncă în idealuri, tot idealismul, care pentru vecie a înscris în istorie învierea libertății noastre naționale.

Memorabile vor rămânea pentru toate timpurile cuvintele Regelui desrobitor de neam, M. Sa Ferdinand I., carele în proclamația sa către țară din 14. Aug. 1916. zicea: „Astăzi este dat nouă să întregim opera înaintașilor noștri, înche-gând pentru totdeauna, ceea ce Mihai Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă: Unirea tuturor Românilor de pe cele două părți ale Carpaților. Să scăpăm de sub stăpânirea străină pe frații noștri de peste munți și din plaiurile Bucovinei, unde Ștefan cel mare își doarme somnul de veci. În noi, în virtuțile, în vitejia noastră stă putința de a le reda dreptul, ca într'o Românie întregită și liberă, dela Tisa până la Mare, să propășească în pace, potrivit datinilor și aspirațiunilor noastre.“

Va rămânea un titlu de vecinică glorie pentru fiii Regatului liber și pentru bărbații conducători ai lor, că au știut să meargă pe calea

cea adevărată, care a dus la mântuirea neamului nostru.

Și în tot astăzi prăznuim și împlinirea alor 100 ani dela nașterea lui Avram Iancu, legendarul „Craiu al Munților”, **căci România întregită a aflat floarea recunoștinței**, cu care să răsplătească pe aleșii neamului, sub a căror influință s'a făurit conștiința națională în negura zilelor posomorâte din trecut.

În preajma gorunului lui Horia, M. Sa Regele Ferdinand I. cu evlavie și cu adânc recunoscătoare pietate se închină astăzi memoriei celui ce odinioară a fost „Craiu al Munților”. Și împreună cu M. Sa, membrii guvernului și tot ce are neamul nostru mai ales asistă la sărbătorile de comemorare; pe cari le aranjează bătrâna noastră „Astra” în regiunea istorică, unde s'a petrecut revoluțiunea victorioasă și apoi viața prea dureroasă a lui Avram Iancu. Mii de Români peregrinează astăzi la *Tebea* (mormântul lui Iancu), la *Baia de Criș* (locul morții), pe *Muntele Gâina*; în preajma căruia locuște viteazul neam al Moșilor, la *Vidra de sus* (casa de naștere a lui Iancu) și la *Câmpeni* centrul revoluției din a. 1848.

Cuvine-se deci, să ne oprim și noi pentru o clipă și să ne aducem aminte de eroul nebiruit al dragostei de neam, care prin geniul său strălucit a zidit scara, pe care ne-am înălțat la unirea de veci.

Iancu s'a născut la 1824 în Vidra de sus.* Tatăl său Alexandru, care a fost pădurar la domnul pământesc și mamă-sa Maria mică, căci era mică de statură, au fost fruntași în comună. *Avramuș*, cum îl numiau părinții lui, era un băiat deștept și avea temperamentul Moșilor: era gânditor, scurt la vorbă, inima îi era însă sinceră și nobilă. Búchile le-a învățat la Câmpeni, școala elementară la Abrud, gimnaziul la Zarand, iar liceul superior și drepturile la Cluj. După terminarea studiilor juridice voia să între în serviciul guvernului din Cluj, dar a fost respins, pentru că era fiu de plebeu, adică nu era nobil. Se pregătește pentru censura de avocat, pe care o ia în a. 1848; apoi se duce acasă la Vidra, unde a pregătit poporul pentru adunarea dela Blaj.

În ziua de 3/15 Maiu 1848 40.000 de Români se adună pe „Câmpia Libertății” și cer independența națională și dreptul ca națiunea să fie administrată, judecată și instruită în limba sa și prin oamenii săi. Iancu s'a prezentat la această adunare în fruntea alor 10.000 de Moși și este ales în comitetul național.

La sfârșitul adunării, 40.000 de țărani cu fața brăzdată de suferințe și cu ochii scânteie-

tori de libertate depun jurământ de credință nu numai către Împărat, ci și către națiunea română, făgăduind solemn, că vor apăra legea și limba noastră românească, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea.

După hotărârea dela Blaj, dușmănia dintre Unguri și Românii rămași credincioși împăratului trebui să izbucnească. Văzând frunțașii românii, că Ungurii se înarmează, au început și ei înarmarea poporului. Iancu a format o gardă națională la Câmpeni, a exercitat poporul, mai întâi fără arme și în disciplină, dar mai ales la împrietenit cu gândul, că Ungurii vor năvăli asupra lor, când poporul va trebui să-și apere munții pe viață și pe moarte. Luptele ce au urmat în munții Apuseni au dat dovadă despre bravura acestui popor. Iancu, sprijinindu-se numai pe vitejia legionarilor: tăi, și ajutat fiind de tribunii săi: *Clemente Aiudeanu, Matei Nicola, Rusu, Mihai Andreica*, precum și de prefectii: *Blăjanu, Buleanu, Simeon Balint, Axentie Sever și Dobra*, reușește să respingă trupele mult mai numeroase și mai aprovizionate ale Ungurilor. Toată țara era în stăpânirea Ungurilor, generalii austriaci înfrânți pretutindenea, Munții Apuseni însă erau în stăpânirea lui Iancu și a vitejilor săi legionari. Trupele străine de sub comanda lui *Hatvani*, cari au ajuns până la Abrud, au fost asvârlite înapoi și distruse, iar cele ale lui *Vasváry* s'au prăbușit chiar în trecătoarele Munților. Luptele dela *Abrud, Presaca, Cricău, Roșia, Corma și Valea-Cerbului* vor vesti pururea vitejia Moșilor, cari au știut să-și apere limba și legea, căreia i-au jurat credință pe Câmpia Libertății dela Blaj.

În 4 Maiu 1849 Iancu dădu Munților Apuseni o nouă organizație civilă, instituind în în fruntea tuturor comunelor un magistrat cu reședința în Câmpeni.

În vara anului 1840 se duce la Viena, unde a stat 10 luni, stăruind mereu pentru împlinirea promisiunilor. În locul drepturilor naționale promise în numele Împăratului însă, într-una din zile a fost chemat la poliție pentru a i-se înmâna decorațiunea conferită. Iancu a refuzat decorațiunea, zicând: „Am luptat pentru tron și națiune, nu pentru decorațiune. Naștii să i-se dea drepturile promise, atunci voi primi, altcum nu”. Urmarea a fost; că Iancu a fost provocat, ca în timp de 24 ore să părăsească Viena.

Perfida Viena ne mai având nevoie de bravii ei Valachi, le-a întors spatele, lăsându-i în voia sortii, iar după 1867 în voia revoluționarilor unguri. Acesta a fost motivul, că Iancu n'a ținut să dea față cu Împăratul în anul 1852, când acesta a trecut prin Munții Apuseni.

În Septembrie 1852, după vizita Împăratului prin munți, Iancu fiind suspționat, că ar fi re-

* Enciclopedia Română, tom. II., pag. 758.

voluționar a fost aruncat în închisoare din Alba Iulia, ba a fost chiar și bătut. Mai apoi a fost escortat la Sibiu unde l-au internat în casa prietenului său Ilie Măcelaru. Incercat-a guvernul să-l câștige prin promisiuni de bani, pensie, dar înzădar, căci el a refuzat.

În acest timp încep a se arăta semnele de melancolie și de tulburare a minții sale. După 1852 Iancu n'a fost de cât o umbră, cum zicea el însuși în clipele de luciditate: „*Eu nu-s Iancu, sânt numai umbra lui; Iancu a murit.*”

Înapoiindu-se din temniță, el mai trăiește 20 ani, dar cu mințile pierdute. Rătăcind prin munți cu fluerul său drag, se oprește din când în când pe la vre-un prieten ori se abate pe la vreun târg, ca să mai stea de vorbă cu poporul, pe care-l iubia.

Iancu moare în Septembrie 1842. E înmormântat la Tebea, lângă gorunul lui Horia.

(1) Zis-am la începutul cuvântării mele, că astăzi sârbăm Adorm. Născ. de Dzeu. Și cu toate acestea s. evanghelie de astăzi nu ne spune cum a adormit cu pace Preacurata Fecioară, nu ne spune cum au îngropat apostolii trupul ei cel preacurat și cum dumnezeescul ei Fiu a primit duhul ei, ci ne pune înainte pilda Martei și a Mariei, care partea cea mai bună și-a ales. Și dacă vom înțelege și vom urma învățătura din sf. evanghelie de astăzi, nu numai că vom deveni adoratorii Născ. de Dzeu, ci vom fi părtași bucuriei și fericirii ei.

Tot așa și cele două sărbători naționale de astăzi, dacă vom înțelege eroismul și idealismul înaintașilor noștri, din căror credință s'au făurit aceste zile mărețe, — ne vor îndemna să umblăm pe aceleași căi, pe cari au umblat și părinții noștri.

Deși nu s'au ținut seamă de cererile Valachilor, deși prigonirile au continuat, totuși din manifestarea voinței naționale de pe Câmpia Libertății și din luptele legionarilor lui Iancu a încolțit sămânța acelu puternic suflu național și democratic — superior în concepția despre libertate și egalitate —, din care a ieșit partidul național, care era o ligă a tuturor Românilor împotriva dușmanului comun. Și a dat Domnul și a sosit ziua de 15. Aug. 1916 — sărbătoarea ideii românesce, care a încoronat lupta pentru mai bine a părinților noștri.

Eroismul neamului nostru a pus lumea în uimire. Am păstrat credința, limba, obiceiurile și poezia și în mijlocul frământărilor, cari au prăbușit împărații și au îngropat lumi. Dat-am dovezi de noblete sufletească și de idealism, căci am avut eroi și genii.

Și vai! Astăzi cât de întunecate sunt sufletele noastre, prinse în vâltoarea patimilor mă-

runte. Cum după unirea tuturor ne ponegrim frați pe frați. Cum am coborât de pe culmile idealului și ne cufundăm în prăpăstii murdare, pentru că materia este credeul nostru.

Deci, sus inimile! Intreita sărbare de astăzi să nu fie numai o sărbătoare a buzelor, să nu cântăm numai întreit sfântă cântare, ci să ne îndemne și la lupta pentru mai bine: la dorul de a lupta pentru neam și lege, la dorul de a lupta pentru un ideal.

Sărbătoarea de astăzi ne strigă tuturor: idealismul neamului nostru a biruit și va birui. Amin.

„Din Bănățean.”

Răspuns „unui preot bănățean.”

Ni-se atrage atențiunea, că „un preot bănățean”, care n'are îndrăzneală să semneze, publică „o plânsoare” în revista „Crucea” din București (nr. 5—7 din a. c.), în care aduce acuze neîntemeiate Arhierilor noștri, cari ar „lupta în contra intereselor preoției”, când stăruie ca distribuirea retribuțiilor preotești să se facă și mai departe prin Consistoare, și nu prin perceptorate. Roagă deci pe confrății dela „Crucea”, ca „să stăruiească într'acolo, ca să nu se îndeplinească voința prelaților noștri, ci interesele preoției”, pentru că sub masca autorității lor, D-lor râvnesc la aceea, ca cu banii preoților să facă afaceri, — ținând salariile preoților pe la Consistorii câte 1 sau 2 luni, dându-i pe camătă, ori eventual conducătorii fac gheșefturi cu ei”.

Pe „unii protopopi” îi acuză, că au reținut sub titlul de spese pentru aducerea banilor câte 1% sau 2% și eventual pentru spesele cancelăriei, protopopești.”

Mai are apoi nerușinarea să afirme, că „autoritatea prelaților noștri a decăzut”, pentru că nu dstring pe preoții cari ar merita, „ci pe cei cu avere” și că „a auzit, că dstringția unui preot cu brău roșu este o pacoste, costând cel puțin 2500 Lei un astfel de brău, respective dreptul de a-l purta.”

Autoritatea și demnitatea Arhierilor și a Consistoarelor noastre este atât de adânc săpată în inimile preoției noastre, în cât nu are nevoie de apărători și nici nu poate fi întinată de neadevărurile și necuviințele preotului bănățean, care n'are curagiul să iscălească și care, ne place a crede, că nu este din eparhia noastră. Totuși, dacă răspundem la aceste acuze, bazate pe ficțiuni, nu o facem pentru anonimul inconștient, ci pentru ca nici cea mai mică umbră să nu planeze asupra corectității autorităților noastre superioare bisericesti.

Ținem să constatăm, că în eparhia Caransebeșului retribuțiile preoției s'au distribuit la timp, adică în timp cel mult 10—14 zile dela ridicarea banilor dela Administrația financiară, în care timp Cassa diecezană a făcut lucrările pregătitoare pentru efectuarea plăților.

Și dacă au fost cazuri, că ordonanțele de plată nu au sosit la timp, sau că banii nu s'au putut ridica la

timp dela Administrația financiară, cauza acestei întârzieri este a se căuta în împrejurări administrative externe, neafermătoare de V. Consistor diecezan.

Nu avem cunoștință și nici nu putem presupune, că ar exista vre-un protopop, care să încasseze 1% sau 2% pentru aducerea banilor sau pentru spesele cancelăriei protopresbiterale. Celor mai mulți protopopi li se transpune ajutorul de stat prin băncile din localitatea sediului protopresbiteral. Aceste bănci nu numai că n'au nici un folos din această operațiune, ci trebuie să le fim chiar recunoscători pentru acest serviciu. Cu atât mai puțin folos poate avea Consistorul diecezan!

Spesele cancelăriei protopresbiterale se repartizează pe comunele bisericesti și se votează de către Sinodul protopresbiteral și trebuie să fie aprobate și dem Ven. Consistor diecezan. Nu credem să fie vre-un preot atât de naiv, în cât să nu știe aceasta și să plătească aceste spese din buzunarul său.

De afaceri și gheșefturi nici vorbă nu poate fi! Numai un inconștient poate afirma aceasta, când știut este, că gestiunea Consistorului diecezan este controlată an de an de Sinodul eparhial, în care sunt și preoți.

Da! Este adevărat, Consistorul nostru diecezan a fost și este pentru mențiunea modului de plată de până acuma și este în contra plățirii directe de către stat a retribuțiilor preotești, pentru că este împotriva dreptului autonom al bisericii noastre.

Nu se poate admite, ca preoții în ceea ce privește retribuțiile lor, fie chiar și ca ajutor dela stat, să fie puși la dispoziția și uneori — nu este exclus cazul — la chiar bună plăcerea organelor administrative, străine de organizația noastră bisericească.

P. C. confrăți dela revista „Crucea” cunosc foarte bine — mai bine decât noi — mizeriile și umilirea, la care sunt expuși unii preoți, a căror chitanță o vidi-mează primarul comunei și cari trebuie să se căciulească perceptorului, căci dacă acesta n'are bani, dâșii așteaptă săptămâni și uneori chiar luni întregi după parale.

În cea privește acuza referitoare la distribuirea brânelor roșii, nu merită să-i dăm vre-o atențiune. Dacă anonimul ar fi trecut în revistă pe preoții distinși cu brâne roșii din eparhia noastră, atunci s'ar fi convins, că situația materială a celor mai mulți este mai mult decât modestă.

Regretăm foarte mult, că „un preot bănațean” a putut abuza de bună credința P. C. confrăți dela „Crucea”. Fiind însă vorba de abuzuri grave, credem, că este de datoria On. Redacțiunii a revistei „Crucea”, să someze pe anonimul său informator, ca — chiar în interesul bine priceput al instituțiilor noastre bisericesti — să-și pecizeze acuzele sale, numind eparhia și persoanele, pe cari le vizează în plânsoarea sa.

Nu este bine, să subminăm autoritatea instituțiilor noastre bisericesti prin acuze vagi și generale. Și nu se poate admite, ca presa noastră bisericească să se facă ecoul acestor acuze.

Rugăm deci On. Redacțiune a revistei „Crucea”, ca pentru viitor, dacă într'adevăr vrea să fie organ pentru susținerea intereselor preoților și a bisericii noastre, să nu mai dea loc la astfel de acuze generale, cari mai mult strică decât ajută acuzei.

Aceasta o cere prestigiul preoțimei și demnitatea bisericii, care și așa are destui dușmani.

Poetul francez Ronsard († 1585) și Banul Mărăcine din Craiova (1341).

De: Dr. Ștefan Pop.

Poetul Ronsard a văzut lumina zilei în 1524 în Vendome, un orașel azi având vr'o 12.000 de locuitori. E situat pe țărmul râului „La Loire”, în departamentul Loir et Cher. Localitatea aceasta a fost teatrul unor desperate lupte în războiul franco-teutonic din 1870.

S'a născut din familie nobilă „marquis” (mai mică ca duce și mai mult ca comite) și afirmative de origine românească. Numele de botez i-a fost Petru. Tatăl său era demnitar înalt la curtea regelui francez Francisc I († 1547). A căpătat o educație îngrijită. Vorbea și scria cu înlesnire, pe lângă limba neamului, și englezește, nemțește și italienește.

De timpuriu, conform cu vederile timpului deatunci, ajunsese pagiu al ducelui de Orleans¹²⁾ Henric și apoi al lui Iacob principe Scoțian.¹³⁾

Se părea, că va face o carieră strălucită de bărbat de stat, căci și în vrâsta asta fragedă adeseori era încredințat cu misiuni diplomatice. Dar omul propune și Dumnezeu dispune! Ca mai târziu o altă somitate artistică, Beethoven, († 1827) așa și Ronsard, cum cum nu, destul și bine, că deodată își pierde auzul și așa e nevoit, să-și curme vieța publică! Se retrage frumos și bine în viața privată, unde din început îi era locul.

Simțește, că are venă poetică și așa are lipsă de cunoștința clasicilor latini și elini. În conțelegere și colaborare cu 7 prieteni de carte, foști colegi de școală, alcătuiesc „Pleiada Franceză”, spre a ridica limba și literatura națională la apogeul clasicismului antic și al celui similar din patria lui Dante.

Reformațiunea succese și întrecu toată așteptare și munca lor, mai vârtos a lui Ronsard,

12) Henric era fiul al doilea al regelui Francisc I și al soției sale Claudia. Regele era iubitor de artă și pompă, dar excesiv și fortuna războaelor nu-i surâdea. Moare în 31 III. 1547; îi urmează fiul său Henric II.

Pagiu, aproă, armășel, învățăcel, dat la curtea domnească, ca să se deprindă cu lumea mare. Pagii aveau și unele curți boeresti; mai târziu aprozii sunt simpli servitori, ușieri; ungurizm, vezi. Simion Măndrescu Elemente unguerești în limba română, București 1892 pg. 133-4; A. T. Laurianu și I. C. Massimu, Glossar (Academ. Rom.) Bucur. 1871. pg. 22., Alexiu Viciu Dicționar Portativ român-latin, Blaj, 1908 pg. 32. Vezi aici mai jos nota.

13) Ajuns rege scoțian sub numele Iacob V.

verhovnicul, soarele, spiritul rector-ului acestei *constelațiuni literare*, a rămas nemuritoare.

Păcat, că Ronsard n'a trăit mai mult; a murit la etatea de 61 ani, în anul 1585. Era mai tot suferind în anii ultimi și îmbătrânit înainte de vreme. Puțin îi folosiau în astfel de situație onorurile, vaza și bogăția mare, cari îl încunjurau. Ajunsesse confidentul regelui său, al lui Carol al IX-lea (†1574) și a princesei Margareta de Valois, soră cu regele Francisc I, literată de seamă și ea.

Mitropolitul Parisului, cardinalul de Perron, era prieten cu Ronsard și un erudit de seamă. El a prohodit și parentat pe Ronsard; cu acel prilej a declarat: că lumea a pierdut în răposatul pe unul din cei mai mari poeți ai timpului său,¹⁴⁾ și că familia lui Ronsard se trage dintr'o țară numită „Mozavia“, situată între Polonia și Ungaria.

Eminentul prelat și savant al veacului său, trebuie, că a confundat Mozavia cu Moldavia! Știm, că în timpul actual scumpii noștri frați și probați protectori, francezii, nu sunt geografi de probă! Cusurul acesta le va fi fost laturea slabă și pe vremea! Nu avem motiv a crede, că să fie un „lapsus calami“, de „z“ în loc de „r“, adecă să fie vrut a zice Moravia! Moravia nu zace între Polonia și Ungaria. Vom vedea îndată, că atât Ronsard însuși, cât și lumea deatunci credeau în originea dunăreană a familiei! Aici ajungă acum, deocamdată, împrejurarea foarte relevantă, că un prieten la cătaramă declară „palam publice“, cu prilej oficial, la lumea mare, că prietenul său e de o origine străină. Asta e peremptoriu pentru nefranțuzismul etnic al neașului patronim franțuz „de Ronsard“.

Insuși Ronsard o spune pe șleau, că e colaborator dintr'un neam, care locuiește la cursul Dunării, de jos! De aici unii francezi, poate mănânați de patima politică¹⁵⁾, vreau cu orice preț să-l dea drept „bulgăroi cu ceafa groasă.“¹⁶⁾ Ronsard nu mărturisește nici pentru originea bulgară, nici pentru cea română! Ambele sunt state rivierane Dunării, la curgerea ei inferioară și stau față în față, paralel, până la delta ei; Bulgaria în dreapta, România pe malurile din stânga.

Se prea poate însă, că confuzia cu *aboriginii* bulgari ai *vărăstrămoșului* lui Ronsard¹⁷⁾ provine din faptul, că odinioară românii cu bulgarii în două rânduri au format țară comună, năruită la finea secolului al XIV-lea.

Dar, spre o mai bună dumerire privitor de baștina sa, să facem alegațiune chiar din un faimos sonet al său, închinat poetului Renny Belleau, amic și contimporan cu Ronsard. Eată-i *ipsissima verba*: „In cea ce privește pe stănoșul meu, el își trage neamul în acea țară, unde curge Dunărea înghețată, țară vecină de câmpiile Traciei și de partea de sud a Ungariei, și acel strămoș avea nume Marchisul¹⁸⁾ de Ronsard¹⁹⁾... uitător de patrie, de surorile lui și de frații lui rămași în țara lor; după ce își închină puterea în serviciul Franței, primind dela rege bunuri în suficiență se însură cu o franceză și se stabili pe malurile lui „Loire“.

Din textuarea sonetului, care cum vuzurăm delimitează țara strămoșului cu *sudul Ungariei*, trebuie să ne gândim — ajutați de o ermeneutică nemeșteșugită — mai mult la Valahia, decât la Bulgaria. Aceasta din urmă în nici un punct nu era imediat limitofă Ungariei! Nu a fost odinioară, cum nu este nici azi.

Poate în vederea, că România e și a fost totdeauna megieșă cu Ungaria, ba, la înființarea ei, a fost subordonată Ungariei și că până mai în zilele lui Petru Ronsard, unele ținuturi dincoaci de Craiova, din când în când erau tributare ori chiar deadreptul stăpânite de Ungaria, Ste Beuve, un faimos critic din zilele noastre, susține sus și tare, că aici deslăudatul poet e de origine unguraescă.

Ș T I R I I

Aviz. Anul școlar la Institutul teologic diecezan ortodox român din Caransebeș se începe la 1/14 Septemvrie. În zilele 2, 15—4/17 se fac *inscrierile*. Inscieri ulterioare nu se admit. În zilele 5/18—7/20 se țin *examele de corigență*; elevii, cari au din trei studii nota *nesuficient* vor petiționa prin Direcțiunea Institutului la Venerabilul Consistor diecezan, ca să fie *admiși* la aceste examene. În 8/21 Septemvrie se va săvârși *Chemarea Duhului sfânt*, iar 9/20 Septemvrie încep *prelegerile*.

† **Pavel Barac**, vechiul și vrednicul om de serviciu dela Institutului teologic, a răposat în 24 August (6 Septemvrie) a. c. În veci pomenirea lui!

Procesiune religioasă. Preoții și poporul credincios ortodox din comunele Clisurei Bănațului românesc în preseara sărbătoarei Tăerii Capului Sf. Ioan Botezătorul, adecă în 28 Au-

14) *Alcofribus* (un pseudonim) în ziarul „Albina“ Bucur. 1924 nr. 45 din III-6.

15) „Nădejdea“ I. c. pg. 3, col. 3.

16) Un dioton ironic-al lui Eminescu, îmi scapă însă, că unde se cuprinde!

17) Într-o nașterea lui Ronsard 1524 și-a venit în Franța a atanatului său Mărcine 1844; sunt 178 ani.

18) „Marchis“ în limba latină nu se poate reda decât cu duc „dux“. Dux-ul pe românește se poate marca numai cu „Ban“ cuf. B. P. Hajdău Etymologicum Magnum Romaniae, Bucur. 1893, tom. III. pg. 2403—2415.

19) Aici unde punem semnele omiterii, poetul nostru descrie cam hiperbolic, bogățiile imenze și puterea măreață a Banului craiovean. Vezi *Lahovary* I. c. nr. 419 din Iul. 1924; pg. 1, col. 2.

gust st. v., vor sosi în procesiune religioasă, la sf. mănăstirea Călugăra. Subsemnatul rog Onorata preoțime și învățătorime, împreună și pe toți românii și bunii creștini din jurul Orăviței, ca să binevoiască a lua parte la acest act mareț și a se alătura Mercuri la această procesiunea solemnă, care pe alocuri va trece prin satele lor.

Programul este următorul:

Primirea procesiunii solemne de cătră stareț, după care urmează priveghierea și eșirea cu litia (noaptea, actul cel mai pătrunzător) la crucea de jos, unde se va săvârși sfințirea apei. Reîntoarcerea la s. biserică, unde va urma spovedania, cetirea diferitelor molitve. La oarele 9 a. m. sf. liturgie solemnă, celebrată de ~~starețul~~ sf. monastiri cu asistența întregului cler și împărțirea credincioșilor cu sf. taine. Oratorul la această solemnitate va fi distinsul preot și inițiatorul acestei sărbări, păr. Valeriu Dabiciu din Moldova-nouă. La caz de timp ploios, sărbarea se va amâna pe **Duminică** în **2 Septembrie** st. v.

Sf. Mănăstire Călugăra, la 17/30 August 1924.

Vartolomeiu Coriolan Durăin.

stareț.

La vatra strămoșească. *Telegraful Rom. scrie:*

Trecerea satelor întregi de români dela confesiunea greco-catolică la biserica ortodoxă, de care s'au rupt cu silnicie la 1700, este semnul readeptării poporului ardelenesc din starea ce i-au creiat-o oameni străini de lege și de aspirațiile lui firești.

După parohiile dela Ucea, Boarta, Poiana, Cheile-Cibului, revenite de curând la biserica străbună, vor urma cele multe înainte să se întoarcă în sinul ortodoxiei: Este aceasta un proces din cele mai naturale, care poate să înlătore din calea sa pe toți acei puțini, cari ar încerca să i-se opună.

Acești războinici însă, nu numai că sânt puțini dar — ceea ce e de importanță — *nu fac parte din țărănimea română ardelenă.*

Cea mai frumoasă și cea mai învederată dovadă, că așa este, și nu altcum, ni-o slujește vorba respicată a credinciosului fost „unit“, într-una din parohiile amintite mai sus.

Acest țaran fruntaș, oarecum mirat, că tot se mai gădesc cărturari români „care țin cu papistașia“, a zis ca un fel de protest împotriva lor: „*Noi, Prea Sfinția Voastră, am fost totdeauna de legea românească, numai popa nos' care a murit — Dumnezeu să-l odihnească — a fost unit.*“

Iată dar, că unirea bisericilor o cer și o fac țaranii înșiși, fără considerare la „certe“ și „hărțueli“ ziaristice între cărturari.

De aceea, ori care bun român și bun creștin nu poate decât să zică din toată inima tuturor parohiilor, ce se **pregătesc** să rovină la biserica ortodoxă:

Cu Dumnezeu înainte! Căci sluiți binele întregului neam românesc, stărpindu-i desbinarea vărătă prin viclenie și forță, atât în perioada mai apropiată de noi francisco-iosefină, cât și înainte de aceea, pe vremile de mare jale.

Bibliografie.

A apărut:

„*Avram Iancu*“ de prof. univ. Dr. Silviu Drago-mir. Prețul: Lei.

„*Muzeul general Nicolae Cena* în Băile Herculane și *Cronica Mehadiiei*“ de preotul *Coriolan I. Buracu* Se poate comanda dela autor și dela Librăria „*Ramuri*“ din T. Severin Prețul: 25 Lei.

„*Transilvania*“, organul „*Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român.*“ Anul 55, nr. 7 (Iulie 1924). *Sibiu.* Prețul: 15 Lei.

Acest număr este închinat memoriei lui *Avram Iancu* și cuprinde articole de: *V. Goldiș, Silv. Dragomir, I. Lupaș, T. V. Păcățianu, Horia Petre-Petrescu, etc.*

„*Cosinzeana*“, revistă ilustrată. Anul VIII, nr. 16 (30 Aug. 1924). Cluj. Prețul: 10 Lei.

CONCURSELE

Pe baza ordinului Venerabilului Consistoriu diecezan ddo 2 Iulie 1924 Nr 2070 B. se deschide concurs pentru parohia de clasa II. din **Silha**, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „*Foia Diecezană*“.

Emolumentele:

1. Sesiunea parohială Nr. topografic 590, de 80 jughere, apoi intravilanul Nr. casei 98, de 800 st □, după care alesul va solvi dările.

2. Birul și stola uzitată.

3. În folosința casei parohiale va intra numai după moartea parohului *Isaia Popovicju.*

Concurenții să se prezinte în vre-o **Duminică** sau **sărbătoare în sf. biserică** de aici, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și slujbă.

Recursele, adresate comitetului parohial din **Silha**, să se susțină Prea On. Oficiu protopresbiteral ort. rom. din **Logoj.**

Silha, din ședința comitetului parohial ținută la 14/27 Iulie 1924. 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popovicju, protopresb.*

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan ddo 25 Nr 1923: Nr 4852 B. ex. 1923, **subscrisul** comitet parohial escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Foia Diecezană*“, pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III-a din **Sălbăgel**, protopresbiteratul **Logoj.**

Emolumentele:

1. Una sesiune parohială constantă din 30 jughere.

2. Un intravilan de 1 jug.

3. Stola și birul uzitat.

4. În lipsa de casă parohială, alesul preot are a se îngriji de locuință.

Se obsearvă, ca după toate aceste realități alegându-l va avea să supoarte toate dările.

Recurenții sunt poțiji a-și înainta recursesle lor, conform regulam. pentru parohii, adresate comitetului parohial din **Sălbăgel**, P. O. D. protopresbiter în **Logoj.**

Recurenții sunt poștiți a se prezenta cu prealabila învoire a protopresbiterului în s. biserică în vre-o Duminică sau sărbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar nu în ziua alegerii.

Sălbăgel, din ședința comitetului parohial ținută în 4/17 Iunie 1924. 3—3

Dimitrie Lupea
preș. advoc.

Aurel Aidan
notarul comitetului.

In conțelegere cu mine: *Dr. George Popoviciu*, protopresb.

Pe baza ordinului consistorial ddo 5 Decembrie 1922 Nr 4514 B ex 1922, se publică din nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa II-a din comuna *Agadici*, protopresb. Oravița mont.

Emolumentele sunt:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 45 jugere pământ arător și fâneațe.

2. Un intravilan de 200 st. □

3. Un extravilan de 1400 st. □

4. Birul parohial și stola uzitată.

Nefiind casă parohială, alesul va avea să se îngrijească singur de locuință.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și substearnă recursurile lor, instruate conform Stat. org. și regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial, Prea On. Oficiu protopresbiteral în Oravița mont.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminică s'au sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Agadici, din ședința comitetului parohial, ținută la 16/29 Iunie 1924.

George Turcu
președ. comit.

In conțelegere cu mine: *Virgil Musta* protopresbiter

Virgil Musta
protopresbiter.

Nr. 3282 B ex 1924

Acest concurs să aprobă cu adausul, că comuna biserică are să contribuie cu 1/4 din chiria ce va trebui preotul să solvească pentru locuință, conform hotărârei comitetului parohial ddo 16 Februarie 1923 — până la zidirea unei case noi parohiale.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 1 August 1924. 3—3

Consistoriul diecezan.

Pentru ocuparea postului de *diacon* în orașul **Logoj** să publică concurs cu termen de 30 de zile, calculat dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, cu următoarele emolumente:

1. Sesiunea diaconală circa 22 jugere.

2. Venitul stolar uzitat.

3. 3600 Lei anual pentru propunerea religiunii la școala de băieți și fete din loc și anume pentru 10 ore săptămânal; onorariul acesta se solvește din cassa cul-

Rdeactor responsabil: **Romulus G. Ancușă.**

tului deocamdată, până când statul va da această sumă, când apoi obligămentul comunei bisericăști încetează.

4. 400 Lei onorar din cassa bisericii pentru purtarea agendelor notariale ale Comitetului și Sinodului parohial.

5. Onorar de 300 Lei pentru 15 cuvântări bisericăști, de fiecare cuvântare 20 Lei.

Recursurile să se înainteze cu documentele prescise Oficiului protopresbiteral ortodox român al Logojului.

Recurenții se obligă a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratoria bisericăască, dovedind, că poșed cvalificația de clasa I.

Dat din Ședința comitetului parohial, ținută la 31 Decembrie 1923. 1—3

Dr. George Popoviciu
prezident.

George Onae
notar.

In conțelegere cu mine: *Dr. George Popoviciu* protopop.

Nr. 292 exec. 1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor al judecătoriei de ocol din Caransebeș, în sensul §-lui 102 art. de lege LX din 1881 și în sensul §-lui 19 art. de lege XLI din 1908, prin aceasta publică, că în urma decisului Judecătoriei de ocol din Caransebeș de sub Nr. 1239/1924 efectuându-se execuțiunea, la 5 Iulie 1924, în favorul următorului Nicolae Belciu, reprez. prin avocatul Dr. Gheorghe Dragu, contra urmăritului pentru suma de 1460 Lei — bani capital și acces., mișcătoarele cuprinse și supracuprinse, cari s'au prețuit în 11.000 Lei — bani anume: cocii vânturătoare, cadă și purcei, se vor vinde prin licitație publică. Deci, în urma decisului Nr. 2364/1924 G. a Judecătoriei de ocol Caransebeș, pentru incasarea pretenziunii de 1460 Lei — bani capital, și spesele de 1000 Lei 70 bani staverite până în prezent, să fixeze termenul de licitație **pe ziua de 15-lea Septembrie 1924 la orele 3 p. m. în comuna Ruien** la locuința executivului și toți aceia, cari au voie de a cumpăra, sunt invitați cu aceea observare, că mișcătoarele de sus, în sensul art. de lege LX. din 1881: §-ul 107, 108, se vor vinde celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întru cât mișcătoarele licitande s'au cuprins și supracuprins din partea altor creditori și aceștia și-au câștigat dreptul de acoperire asupra licitației, în sensul §-lui 120 a legei LX. din 1881: se va efectui și în favorul acestora.

Caransebeș, la 19-lea August 1924.

Mihail Guran
executor jud. reg.

Se caută un bucătar

pentru internatul Comunității de avere din Caransebeș. Condițiile de angajare se pot afla în fiecare zi la direcțiunea acestui internat.